

SZARVASI UJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. - kr.
Félévre 3 frt. - kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, **vasárnap.**

Az előfizetési penzek, úgy a lap szeilemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra czélzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos aron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hírdetési irodája Barátok-tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet; továbbá A. V. Goldberger, szervitater 3. sz. alatt.

Vajda Péter.

Ime egy férfi, a ki méltó helyet foglal el „jeleseink csarnokában.”

1843-ban, mikor a szarvasi főiskola szánuadó viszonyok közt tengett, mikor az összes osztályokat két tanár vezelte, mikor a közönség részéről közöny, ellenszenv az iskola iránt, a tanerők részéről egyenletlenség, ezivódás már a végső hanyatlás felé vezették a főiskolát, e szomorú körülmények közt hívatott meg harmadik tanárnál a pesti protestans főiskola helyettes tanára, kit már ekkor irodalmi hírneve, tudományos képzettsége, a köztisztélet egyaránt ajánlott. E férfi **Vajda Péter** volt. Megjelenése eldőntötte az iskola sorsát s visszahódította számára a veszendőbe ment bizalmat. Három évig állt csupán az iskola élén, de e rövid három év alatt rendet hozott az intézetbe, kivivta annak jó nevét, megalapította benne a hazafias szellemet, megszüntette a kicsinyes személyeskedéseket s az egységes, lelkiismeretes nevelés közérdeke felé fordította az eddig méltatlan egyenetlenkedésre hajló erőket. Az iskolán kívül is teljes erejével oda hatott, hogy a nemzeti nyelvet és szellemet terjessze. Ő hozta be a magyar istentisztelet tartását, mely az ő lelkes ügyszeretele folytán az iskolateremből csakhamar a templomba ment át. Még él valunk Vajdának nem egy tanítványa, ki élénken emlékszik rá, a mivel közönség valláskülönbség nélkül hogyan tödült a templomba, mikor **Vajda** szögő, szelid hangja szólalt meg a szöszéken.

Pedig csak a közügy, az általános emberi vagy nemzeti érdek volt az, mi őt a nyilvánosság terére ragadta, mert különlel elzárkozott, hallgatag lélek volt, kinek mélyen érző szive s gazdag teremtő képzelete legörömesebb menekült a nagy természet csodálásába s csak annak kebelén lelte föboldogságát, mint a gyermek az anyjában. E csodálást, e vallásos felkesedést a természet iránt mutatja fel költészete is. „Szerelem a napot!” így kiált fel, mint fényimádó, **Vajda**, a romantika első szülötte az újabb magyar költészetben, — s egész költészete, mely tárgyait keletről, a napimadás ragyogó talajáról veszi, tulnyomólag a közte s a természet közti viszonyt dicsőíti.

Ez elvonultság, elzárkozás a természetbe, e, mondhatnók, természetelimádás, e kelet fele fordulás nem utánzás volt nála, nem a német romantika visszhangja, hanem lelkiületének, kedélyének természetes nyilatkozása, melyet fejlődése, életkörülményei csak elősegítettek. Szegény paraszt szülöktől született 1808-ban Vanyolán, Veszprém megyében, önérejből tartva fenn magát s megélhetés dolgában egyedül magára utalva. Életrajzi adatai szerények, élete esendes folyású volt, minden nagyobb hullámverés nélkül. Nála a változások, küzdelmek láthatlanul csak a lélekben folytak le. A gymnasiumi osztályokat Sárospatacon, a filozófiai tanulmányokat Győrött, az orvosiakat Pesten végezte. Kevés szükségét magántanítás s írói munkásság fedezte. Egyetemi pályája végeztével annyi segédforrasa sem lévén, hogy a tanári vizsgálat költségeit viselhesse, egészen iróddalmeredta maradt. Majd Wigand Otto által Lip-

Vajda Péter.

esébe hívatván, ott a Garasos Tört. indította meg, melynek megszűntével Németországot, Hollandiát s Londont átlazván 1835-ben ismét házájába tért. 1837-ben az akadémia, 1840-ben a Kisfaludy társaság választotta tagjává. 1842-ben a pesti evang. gymnasiumban mint helyettes tanár működött s innen jutott Szarvasra.

Ime az élet gondjaival való küzdelem, az önfentartás nehéz munkája, mi Vajda idejét elfoglalja. Őt, a szegény születésű ifjat, mint Erdélyi Iános mondja, nyomta valami e haza levegőjéből s feljajdult költészetében. „Ő benne a fennálló társadalmi rend és rang fájdalmas érzéseket költe, s idehaza nem lévén szabad a gondolat, azt pedig, a mi kéhez volt keblének, ki kellően mondania, kelet páriáit léptelé fej költészetében.“ Az ember jogait védi, de minthogy sem a sajtó állapota, sem szelíd lelke nem engedte meg a nyílt, megtámadó szót, s különben sem ismervén a társadalom, mellyel keveset érintkezett, keletre tette át költői műveinek színterét. Ebből folyik műveinek tanszerű iránya, melyet költői hevével, gazdag fantáziájával ellensúlyoz. Így a költészet és tudomány összehatása folytán alkotja meg sajátos előadási formáját, a költői prózát, mely műveit jellemzi. Költői műveiben tehát első sorban nem a költészet igényei érvényesülnek, s ezért nem alkotott tökéletes művet, de a tendencia emelkedik tulsúlyra, a mit még drámájában „Joguz“-ban is látunk, melyben sem a dráma követelményeivel sem a jellemek köveikezetés festésével nem gondolván, szabadság-, jog- és honszeretetet s egyetértést tanít, vonatkozással a jelenre.

Művei közt a legszebbek a keleti elbeszélések, minők Vajkoontala, Manator, Memnon szobra stb. Ezekben nyilatkozik Vajda költői lelke a legmegragadóbban. Itt a nemesebb természet győzelmét a felekezeti vakbuzgóság felett dicsőíti, ott a várnarendszer nyomorát, amott a hűség és háladatosság szivreható példáját.

Ime az ember és a költő. Az ember életét a közügy a nemes, magasztos szolgálatára szenteli; küzd, fárad lankadatlanul s széid, rokonszenves egyénisége, tiszta jelleme varázsaival megnyeri környezetét a szent ügynek. A költő elvonult

a világtól, felkeresi a távol keletet, a nap honát s modern világfájdalma a zsarnokság s a kaszlok őshazáiban esendül meg a páriák ajkán, -- elmerül a természetben, melynek titkos erőt istenség gyanánt imádja s tárgyait szeretetével vonja be, s míg egyrészt védőjévé lesz az ember jogainak, másrészt költészeté, a szeretet pantheizmusa, muzsájául a napot választja ez átszellemült anyagot, mely világít és melegít.

Harminczöt éve már, hogy Vajda a szarvasi temetőben nyugszik. Síja fölött emlék emelkedik, tanítványai hálójának tanujele. S ha műveit a haladó korszellem le is szorította, emléke mindig élni fog, míg lesznek emberek, kik a szabadságért, a függetlenségért, emberi jogokért, nemesebb érdekekért lelkesülnek.

— k — a.

Jogász-bál.

— Fővárosi tárczalevél. —

BUDAPEST, január 22.

Bölcsőle, magyar gazdasszonyok, athleták, gyógyszerészek, technikusok, önkénytesek, kereskedők, orvosok, pinczerek egymásután vonulnak fel a saisonban a közdtérre.

Ne tessék azonban a közdtér alatt ez esetben azt a közdteret érteni, melyet társadalmi életnek, helyesebben és modernebben „kenyérmezei viadalnak“ neveznek, -- hanem tessék a fővárosi vigadó termeinek sima — sokszor sikamlós — talajára gondolni.

A színpadot elmés tárczairók „a világot jelentő deszkáknak“ nevezték el mostanában; én e szép cs hangzatos epithommal a redout fénymázos deszkáit [pardon, parkettjét!] is megtisztelném.

Mert uraim, ha a mi „Fehér Bárány“-vendéglőnk — nem moustre, hanem monstrum — táncztermehől is „pazar fényről“ és „szemkápráztató, mámorító stb. tündöklésről“ tud írni a bókros bárefereas: — akkor én valósággal nem tudom, hogy mit irjak a vigadó terem miriád gázfény-

T Á R C Z A

Umiltá.

Vázlat a toscániai életből. — Irta: OUIDA.

— Franciaából: MORAVCSIK GYULA. —

[Folytatás.]

A szüret ideje eljött: ez évben jónak ígérkezett. Lakoma lakomat követett mindenütt, tánczcsal, mandolinhangok közt a szerelem sok alakban megszületett Pian' di Ceri lakói közt is.

Umiltá egész nap a szőlőben dolgozott; de a mint az est kellemével elközelgett, szokott helyére ment fel. Sari Netta tüzesen tánczolt; a gyöngysor remegett hullámzó keblén.

— Szereti Virginiót! — gondolta Umiltá mély megvetéssel.

A szüret közeledtével signora Rosa nem akarta a bánatnak jelet sem adni, noha szíve vérzett eltávozott fiáért es egy, a szokottnal ünnepélyesebb lakomat rendezett, melyre csaknem mindenkit meghívott.

— Senkinek sem szabad megtudnia soha -- gondolta magában -- hogy fiat egy talált gyermek alazta meg.

Umiltá parancsot kapott, hogy jelen legyen a lakománál és Umiltá engedelmeskedett. Mint mindig, ő volt a legszebb, de senki sem mert közeledni hozzá. „Könnyebb egy vadmacskát megszelídíteni“ — szóltak a férfiak mindnyájan egymás közt. — Dolga végeztével felment a padlásra és utközben akarata ellenére is meg kelle jegyeznie, hogy az összegyűlt fiatalok közt egy sincs, a ki megérdemelné, hogy Virginiónak csak sarut is megkösse... Mily nagy ezekhez képest Virginio, mily gyengéd, mily előkelő modorú, ... mint egy gróf, mint egy szép lovag. Mindegy, ha már egyszer eldobta magától, mint fenýótobozt! Büszke volt erre. — El volt ragadtatva ezen viselete által... és mégis könnyek jöttek szemébe, mialatt a zene és táncz hangjaitól megzavartan, lassan morzsolá ujjai közt olvasóját.

Ezalatt nagy csemény történt a kis padlás alatt. Sari Netta elveszte nyakékét! Veszteségét átható kiáltással jelezve, megállt és abban hagyta a tánczot. A zene elhallgatott. Kezét egy előtte repdeső ejfeli pillangó után nyújtva ki, észrevette, hogy ekszere nincs nyakán. Körülfogták őt. Mindenki kereste az elveszett tárgyat.

Lassan mécsket is hoztak elő es minden zugot ősz-

ról, arról a ragyogó képről, a mely bennünket az ezeregyéjszakai (Tudórmesék világába varázsol.

Mert nyájas olvasóm, a jogász-bál különb ám mind ama báloknál, a melyek évről-évre tánczoltatnak le a vigadó deszkán. Oh, azok a jogászok nagyon vig gyerekek és urifensébségük érzetében le is néznek mindenkit, a ki velük konkurrálni akar.

Avagy mondja meg valaki, hogy azok a zord atléták, azok a jámbor orvosnövendékek, magoló bölcsészek, pilulás gyógyszerészek, fagyott kezű kereskedők és mérésikelő technikusok képesek-e vajjon arra, hogy ekkora fényt varázsoljanak a néző elé.

Mert hiába, jogász-nemzetnek neveznek bennünket és a jurátus-világ meg akar felelni annak a tradíciónak, a melyet a múlt idők dicőssége tett kötelezővé és hiába interpelláljuk az átkos kormányt, hasztalan írunk vezércikkeket az ügyvédek nyomorának enyhítése végett: azoknak a vig jogászgyereknek min tehez semmi közük; ők legfőbb goaljukat arra fordítják, hogy a jogász-bál méltóan ősi hírnevéhez — fényesen üssön ki.

De e vig fiukat ne az egyetem padjain azok között keressétek, a kik a tudós professor ur ajkairól mohón lesik el a jog magasztos ígeit, ne azok között, a kik könyveik fölé hajolva, görnyedeznek az élet mostohaságának terhei alatt és ázva-fázva, küzdve búval, gonddal — érnek el hosszú hét esztendei munkásság után álmaik tárgyához, küzdelmeik révén, a mi alatt kutyabagosi eljárásbírósgot, vagy legfőbb-ítélőszéki-tanácselőkséget érthetsz tetszésed szerint.

Hanem igenis azokat a könnyűvért, nyalka fiukat értem én, a kik csakis azért esküsznek hűséget Szent Ivónak, a jogászok védszentjének, mert a kor megköveteli, hogy pályát valasszon magának minden ember és nem eng di meg immár, hogy polgári állására nézve valaki pusztán „úr“ legyen.

A gazdag urfi jóhangzásu ősi nevének legkevésbé sem derogál a jogászneve; hisz ez hagyományos mesterség nálunk, meg aztán első feltétele annak, hogy a nagy urból államférfi

szekutáltak... Sehol sem találták. — Még csak össze sem zuzhatták a tánczolókat, mert töredékeit sem fedezhették fel. Nagy csend állott be, csupán egyesek kiáltása hangzott, a mint itt vagy ott vélték fellelni... hasztalan mindenütt; a gyöngysor elveszett. Netta nem tudta megmondani, hová esett. Zokogott. Oly szép gyöngysor! Pontassieva nagybátyjától kapta! És mi lett belőle gyöngyei nélkül? Tollafosztott madár. Netta szeméi keserű könnyekben úsztak. Signora Rosa megbotránkozva azon, hogy hazánál ilyes eset előjöhethetett, általános kutatást rendeltetett el... igen, egy zugnak sem szabad kutatatlanul maradnia... Megragadva egy háromágú lámpát, az egész házat összejárta és kétségbeesetten érkezett meg.

— Mindenütt keresték!

— Kivéve a tehénistállót, — szolt Netta csaknem sutogva; azután ajkaiba harapott. Boszankodni látszott, hogy kimondta szavait

— Azt hiszed, hogy tehencím ették meg? — kérde signora Rosa csodálkozva, ingerülten Jöjj tehat, keressük ott is, bármily bohó gondolatnak lássék.

Egy leányval és Nettával megvizsgálták a tehénistállót és felette a padlást. Umiltá, a nap fáradalmaitól kimerülten, melyen üdült, mint csak az ifjuság és a szentek kepe-ek a'udni. Főstől fele kezére tamaszkodott: vánkosáua szena szolgált. Csak akkor ébredt fel, midőn a lámpa fé-

lehesen. A nagy urnak pedig olyan jól áll az, a mikor tures idejét avval tölti, hogy ő — államférfi.

Ez ket az úri jogászokat azután megtalálhatod rendszeren az egyetem — folyósóin, a tánczterem parkettjén, a páholyokban, löversenyen és mindenütt, a hol vágyó szemmel és sóvár szívvel lehet az örömök tarka pillangói után futkosni.

He pedig e jó urak koczkás kabátja és csiptetője feltűnik mégis a tanteremben, — akkor bizonyára névsorelvasás van.

Denique, a jogász-bálon vagyunk. Közöttünk tengerfény és mámorító illat. Tudósok és államférfiak, nyalka huszártisztek, professorok, mágnások, kielt rouék és pozsgás jogászgyerek, élemedett garde de dames-ok és egy hosszú sora a füstöi virágszálaknak, régen uralkodó, vagy csak most feltűnt csillagok a bál egén.

Az először bemutatott leánykák képezik a jogász-bál legfőbb díszét; ez privilégiuma a jogászoknak és bizony bármelyik urhölgy röstellené bevallani, hogy nem az obligát jogászbálon mutatták be a világnak először.

A teremben még eddig méla esend, mindenki a fenséges látvány első benyomásától van elfogulva még, csak a kis leány szívének hangos verését vélem hallani, a ki oly téve- telen néz körül a zajló, fényes tömegben, — vajjon itt van-e ő, az a hamis jogászgyerek, a ki miatt ők a messze Hadház-ágotáról zarándokoltak fel a fiatal leányok tőzsdéjére — a jogász-bálra?

Most megszólal Rác Pál, a czigánykirály nyirettyúje, az andalító hangok ányilalnak a dobogó sziveken, a kebel duzzad, az arez kipihul.

Előkelő, nyulánk szőke fiu meghajlik a bál bájos anyja előtt, egy másik a bálanya leánya előtt és ez a csendes vezényszó, mely után a párok egymás után dőlnek a táncz hevítő mámorának örvényébe.

És inentül már háborgó tengernek véljük a fényes bálitömeget, szól a zene, illannak a párok, Hymennek dús aratása van ma.

nye szeméire sütött és megreszkettette... kinyitotta hosszú szempilláit és felriadva, a nagy fénytől megvakítottan, felkiáltott:

— Mi az? — tehencire gondolt.

— Netta elveszté nyakéket, — szolt signora Rosa. Itt természetesen nem lehet. De hogy neki eleget tegyünk...

Nem fejezte be szavait, mert midőn Umiltá felemelkedett és végignézte a három nót, abban a pillanatban a szénacsomóból egy gyöngyszem gurult a padlóra ragyogó színekben vetve vissza a lámpa fénylő sugarait. Netta gyorsan felkapta.

— Ez az enyém-ből való! — kiáltott győzedelmeesen.

Signora Rosa bronzsziaú arca komoly lett és hideg, kissé durva hangon így szolt:

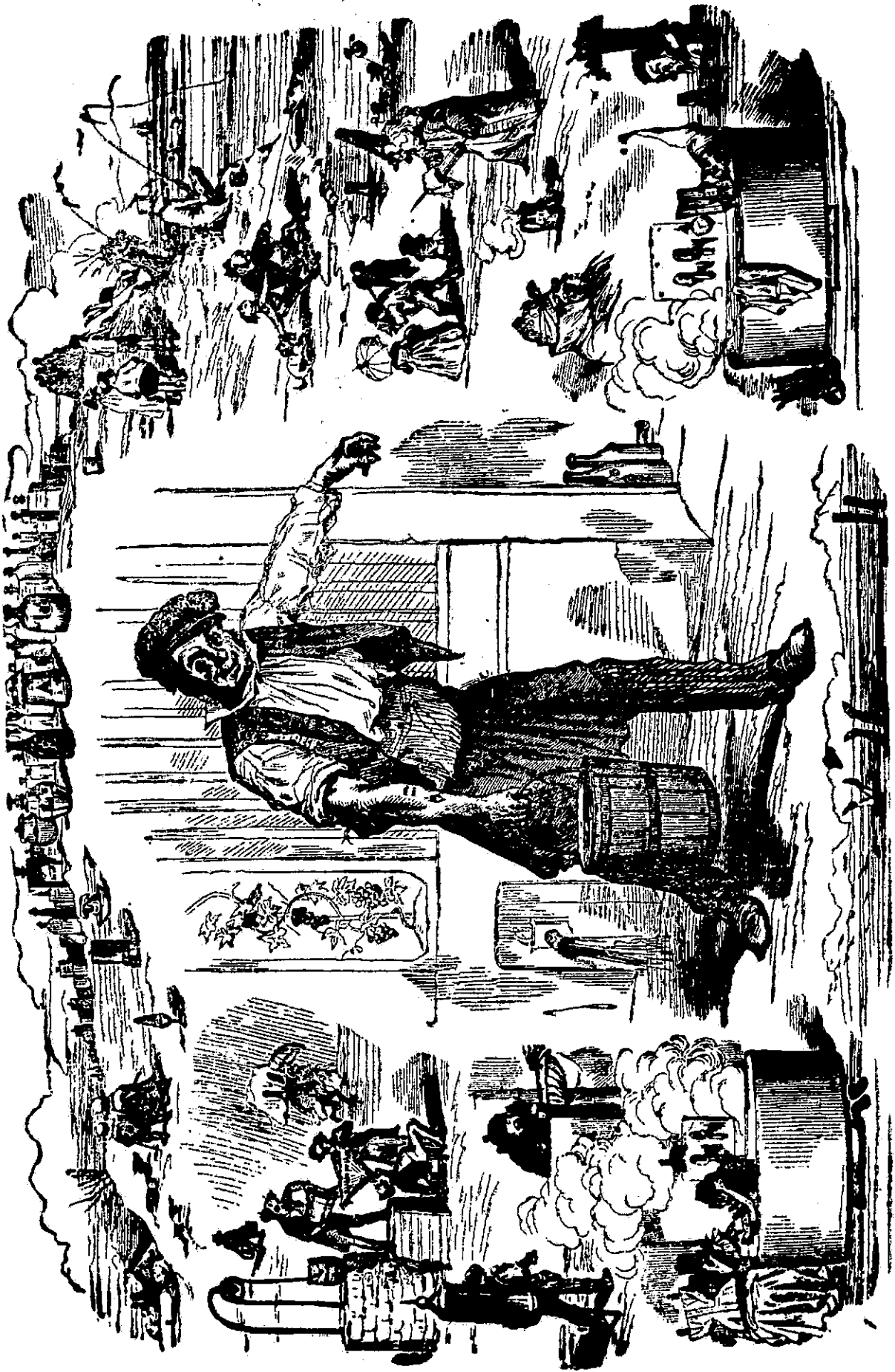
— Kelj fel, Umiltá!

Ez felemelkedett, félig fedetlen tagjai remegtek és ragyogtak, mint a talált gyöngy.

Donna Rosa reszkető kezeivel belenyúlt itt-ott a szénába és egy percz mulva kihúzta Netta gyöngysorát. A lancz el volt szakítva s a gyöngyök közül néhány lepergett...

— Tolvaj! — kiáltotta Netta és vele együtt néhány odagyúlt nő.

Donna Rosa, a szénán ülve, merően maga elé nézett: arca elveszté minden színét.

A négy elem. - II. A víz.

... Óh titka szívemnek, óh sziklató her,
Óh ifju szeretlek s nem mondhatom el.
Táncoljunk, táncoljunk tehát, a táncz mámorító bűv-
ital: ez a szerelemnek utja!

B. A.

H I R E K.

— **Békésmegye bizottságának 1881. évi január 24-én** tar-
tott rendkívüli közgyűlésén tárgyalta a megyei közigazga-
tási bizottság folyó évi január 10-én 46. kb. sz. alatt hozott
határozata, mely mellett Szeghalom, Füzes-Gyarmat, Körös-
Ladány és Vésztő községek képviselő-testületeinek a szabadal-
mazott angol-magyar vasuti részvénytársaság által építetni
szándékolt vasuti vonalakból a megye területén átfutó szaka-
szok létesítésére igényelt s megszavazott segélyösszegekre
vonatkozó határozatait, továbbá az érdekelt nagybirtokoságnak
ezen határozatok ellen benyújtott felszólamlási kérvényeit a
törvényhatósági bizotts. 1880. évi december 27-én tartott rend-
kívüli közgyűlésén 361 - 364. bgy. sz. alatt hozott határozatai
alapján történt újabb tárgyalás után véleménye kifejtésével
beterjeszván — a megyei közigazgatási bizottság javaslata
elfogadtatott; ehhez képest: tekintettel azon körülményre
miszerint ezen megyei törvényhatósági bizottság jelen ülése
folyamán, előző szám alatt hozott határozata szerint az angol-
magyar vasuti részvénytársaság által építeni szándékolt sár-
réi vasutak létesítésének szükségességét nemcsak felismerte,
hanem annak kiépítéséhez a maga részéről is tényleges anyagi
támogatással, 10 éven át évi 10225 frt segélyösszeggel járulni
elhatározta; minthogy továbbá az 1880. évi XXXI. törvény-
cikk 9. §-ának világos rendelkezése értelmében a községek
feljogosítvák, a helyi érdekű vasutak részére 10 évre kiterjedő
kamatbiztosítást, vagy másnemű segélyezést átvállalni: Szeg-
halom község képviselő testületének 1880. évi szeptember 5-én
62. sz. alatt, 1880. évi szeptember 12-én 66. sz. alatt és 1880.

évi december 30-án 79. sz. alatt; továbbá: Füzes-Gyarmat
község képviselő testületének 1880. évi október 31-én; Körös-
Ladány község képviselő testületének 1880. évi október 17-én
43. sz. alatt, végre: Vésztő község képviselő testületének 1880.
évi október 24-én 16. sz. alatt hozott határozataik, melyek
szerint nevezett községi képviselő testületek az idézett keletti
és számu határozatokban kitüntetett szerződési általános fel-
tételek mellett a Cavallier Edmund, mint az angol-magyar
vasuti részvénytársaság által építendő helyi érdekű vasutak
Békésvármegyét érintő szakasza segélyezése czimén jelesül
Szeghalom község 4 00 frt; Füzes-Gyarmat község 3000 frt,
Körös-Ladány község 2400 frt és Vésztő község 3000 frt évi
javadaimat akként szavaztak meg, hogy ezen segélyösszegek
a tervezett vasuti vonal megnyitásától számítandó tíz egymás-
után következő éven át félevenkint utólag fizetendő egyenlő
részletben, az összes egyenes államadók arányában kivetendő
községi pófadó gyanánt a vasutépítési részvénytársaság rendel-
kezésére bocsáttassék, mint az említett községekre nézve a
fennebb felhívott s az előző l. bgy. sz. alatti határozatban
bővebben is kifejtett indokoknál fogva előnyös kötés és hasz-
nos beruházásból származandó közteher-vállalás, ismételt
kijelentésével azon feltételnek, hogy a nevezett községek a
segélyezési 10 éven át a határukbeli utak elegyengetési mun-
kálatait, a községi közmunkaerő terhére teljesíteni tartoznak,
az 1880. évi XXXI. t. cz. 9. §-a értelmében, a m. kir. bel-
ügyi miniszter urhoz, a pénzügyi m. kir. miniszter urral
egyetértőleg leendő helybenhagyás végett ajánlólag felterjesz-
teni határozatlik.

— **Szemian Dénes.** főgymnásiumunk feledhetlen tanára-
inak temetése a közrészvét imponans nyilvánulása mellett ment
végbe múlt vasárnap délután. A háznál tartott rövid ima után
a menet a főgymnásium homlokzata elé vonult, hol egy fel-
sőbb osztálybeli tanuló emelkedett hangon bucsuzott el tanuló-
társai nevében a szeretett tanártól. Az evang. templomban,
mely teljesen megtelt résztvevő közönséggel, tisztelőtű Áchim
Ádám esperes ur tartott egy magyszabásu gyászbeszédet, ki-

— Lehetetlen! — mormogta magában, lehetetlen!
Netta kiáltása odacsődíté a kíváncsiakat. Umiltá a me-
rész szemek elől, mik reá voltak szegezve, igyekezett elrej-
tözni. Nem értett semmit. Még mindig félálomban volt.

Signora Rosa gorombán betaszítá az ajtót lábával:

— Vissza, haszontalanok! — kiáltott az odacsődülök-
nek! Él inren!

Aztán vadul Umiltá felé fordulva, kérdé!

— Hogy jött ez ékszer ágyadba?

— Ez ékszer?... Mit akar mondani? ... Nem értem,
hebecgett Umiltá megkövesült állásában

— Én, én értem, — szólt Netta, megrázva előtte a
gyöngyszemeket. Elloptad! Igen. És én igazságot követelek
signora Rosa. Ez szégyen oly házra, mint az öné.

— Megkapod az igazságot, légy nyugodt, — szólt
szaraz hangon signora Rosa. Házam hecsületét pedig nél-
külöd is képes leszek megóvni, Tévedés van a dologban,
azt gyanítom. Umiltá, hallod, mivel vádolnak? A gyöngy
a te ágyadban volt. Te tetted oda?

Umiltá most érté meg, mi történik körülötte. Arcza
lángot vetett.

— Én? — kiáltott és örült kacagásban tört ki. Én,
elloptam?... Donna Rosa bolond ou és e leány szinte?

— A gyöngy ágyadban volt; te rajta feküdtél.

— Én?... — újra bámulni kezdett.

Mintegy istennő ált ott, kezeit mellén keresztezve,
fenséges arczával,

— Óh a tolvaj, a hazug, a szemtelen? — kiáltott
Netta. Signora Rosa, önnek át kell őt adnia a rendőrök-
nek!... jogom van azt követelni... Két gyöngyszem hi-
ányzik...

— A mint kívánod, Netta, — szólt hidegen a bérlőné.
Umiltá, beszélj... szólj valamit... Ártatlan vagy? nem
tartalak téged arra képesnek és mégis...

Umiltá hallgatott; tekintete, remegő ajkai soha sem
fejeztek ki több büszke megvetést. Nem is akarta a körülte
történetek részleteit felfogni. Megkeményíté szívét.

— Gondoljak azt, a mi nekik tetszik! — szólt lábával
félrelökve egy előtte fekvő gyöngyöt, mely végig gurult a
földön. Nagy szemei fenyegetni látszottak Nettát, mint két
yakító fénylap.

— Nem tudom, mit gondoljak! — szólt signora Rosa,
a ki életében most először remegett. — Nem tudom, mit
mondjak. De szememre vethetik, ha vendégennek nem szol-
gáltatok igazságot. A jog, jog; joga van önmagát érvénye-
síteni. Ötözzél fel, Umiltá; Sari Netta, hidd atyadat és fér-
jemet.

Két óra telt el folytonos izgalmas szóváltásban es med-
ménytelen, Umiltához intézett kérdésekben. Vírradat kez-
dett. Umiltá csak e négy szót ismételte: „Gondoljatok,

emelve a boldogultnak elévülhetlen érdemeit közoktatásunk terén. — A főgymnasiumi tanuló-iffjuság kegyeletének és hála-jának jeléül egy pompás koszorút helyezett a sirra, mely örökre elfedé szeméink elől váratlanul elhunyt jelesünk földi részeit. Emlékezte fennmarad főgymnasiumunk történetében, mellyel az ő működése elválhatatlanul van összeforrv. Áldás emlékezetén!

— **Irodalmunknak mély gyásza van!** Tóth Kálmán, a koszorús költő f. hó 3-án Budapesten jobblétre szenderült! A kör több mint egy éve dúlta már az élte delén levő lérfiut, míg végre, irodalmunk pótolhatlan kárára, kioltá életét. Tóth Kálmán 49 évet élt s kora ifjúságától az irodalom ügyét szolgálta oly hivatással, minővel csak kevés költőnk dicsékedhetik. Petőfi után ő lett első dalköltőnk; ő alapítá meg nagy sikerrel a politikai élelapi-irodalmat: s mint drámaró teljes fényében ragyogtata nagyszabásu tehetségét. Mint országgyűlési képviselő, a hírlapbélyeg eltörlése körül szerzett magának kiváló érdemeket. Egyike volt ő legjobbainknak, ki a nemzeti kultúra ügyét nagy sikerrel szolgálta. Neve, szelleme élni fog halhatatlan alkotásaiban!

— **A szarvasi népszámlálás eredménye** főbb vonásaiban a következő: férfi találatott 11,451, nő 10,959, összesen találatott tehát 22,410 lélek. Ez eredménnyel összehasonlítva az 1870-iki népszámlálás eredményét, mely 22,446 lélekszámot tett ki: 36 főnyi apadás észlelhető. Azonban ha tekintetbe vesszük azt, hogy időközben, az 1870-ki népszámlálás óta Kenderes, Csákö és Szörhalom puszták Szarvastól elszakadtak: ez apadás csak látszólagos, a mennyiben Szarvas lakossága a mai tenyleges viszonyok szerint a múlt népszámlálás óta nemhogy fogyott volna, de lényegesen szaporodott. A részletes adatokat közelebb közlendjük.

— **Hymen.** Városunkban közelebb váltott jegyet Steiner Róbert háziorvósester ur, az itt időző házarszárad egyik intelligens tagja. Salacz Viktoria kisasszonnyal, Salacz József városi jegyző ur kegyes leányával. — A frigyhez jókívánatainkat fűzzük.

— **A szarvasi főgymnasiumnál** Szemian D. elhalálozása

mit akartok? Netta jogával ott. Anyja, a helyett hogy csillapította volna őt, még inkább ingerelte s reggel elment Lastra-a-Signiba rendőrokeré.

Signora Rosa, az előcsarnokban ülve, keserűen sirt. A törvény embere soha sem lépte meg a küszöbét. Ezen körülmény éles os orcsapasként érte őt. Hogy az ő szolgálója, a ki házában őt evig ette kenyeret, így megbecstelenített! „Haragját különösen az engesztelhetlen Netta ellen fordíta:

— Mi szüksége volt neki arra. — szölt leányához — hogy Umiltára nyilvános szégyent hozott? A dolognak köztünk kellett volna maradnia. Nincs-e újra elvezett ékszere birtokában? A hiányzó két gyöngyszem helyett kész lettem volna neki újat venni. — Valóban kegyetlen és gonosz leány!

Umiltát mindazáltal elvitték a rendőrök, kardjaik csörgése mellett, a szőlőskertek közt, s az olajfaerdők hosszában.

Midőn a rendőrök kerdezték őt, bár erre joguk sem volt, ő büszkeségében csupan erre szorítkozott:

— Soha sem érintetem a nyakláncot. Mondják azt, a mi nekik tetszik,

A rendőrök hivatalosan jegyzeket vettek róla: makacs, ellenszegülő. Nem kétoikédtek abban, hogy tolvaj. A gyöngyöket nála találták föl.

folytán megürült classica filologiai tanszökre az iskolai tanács részéről (Csákos Pál b.-csabai polg. iskolai tanár ur jelöltetett ki s így megválasztása bizonyosnak mondható.

— **Halálozás.** Egy jóra való, ifju munkás élettel ismét kevesebb! Csákos János, előbb városi, később jegyzői irnok, hosszas sorvasztó szenvedés után januárhó 31-én jobblétre szenderült. Temetése barátai részvétele mellett f. hó 1-én ment végbe. Béke poraival!

— **A szarvasi polgári olvasó-egylet** f. hó 13-án, saját helyiségében (Darida-féle ház) táncszüvegmat rendez. Betéptidij személyenkint 50 kr.

— **Hymen.** Mönspart Gyula p.-csáki számtartó ur a napokban váltott jegyet Holdmezővásárhelyen Németh Jozefin kisasszonnyal, Németh József ur bájos leányával.

— **Ki a csaló?** Martini F. H. vaczi-utezái tajtékpipakereskedőnél január 31-én megjelent egy ismeretlen ur ember, s barnára kiszívott ezüst kupakos tajtékpipát adott át tisztítás végett, egyuttal két szinte ezüst kupakos tajtékpipát vásárolt s az árukat ki is fizette. A pipákat azonban nem vitte magával, mert mint mondá, nem megy haza s majd értök jön. ha a tisztítandó pipa is készen lesz. Tegnap déli fél 1 órakor ismeretlen ur ember állított be a pipakereskedőhöz, mint a vásárló küldötte s kérte a tisztított és vásárolt pipákat. A kereskedő mit sem gyanítva, minthogy a küldött a tisztítandó s vásárolt pipákat megjelölte előtte, kiszolgáltatta azokat. — Mily nagy volt azonban meglepetése midőn esti fél 6 órakor maga a pipák tulajdonosa jött pipái után. Ekkor vette észre, hogy a két egyén között létező hasonlat vezette őt félre, s hogy meg van esalva. A tulajdonos most követeli pipáit, a kereskedő pedig futkároz a rendőrséghez a nyomozás megejtése végett, hogy megtudhassa, ki a csaló?

— **Netkovszky Adolf** pénzügyi titkár, a gyulai kir. illetékeszabási hivatal főnöke — saját kérelmére Nyitrára helyeztetett át.

— **A cukor-, kávé- és sörfogyasztási adó törvényjavaslat tárgyalásán,** megyei képviselőink közül, a törvényjavaslat ellen — nem-mel szavaztak: gróf Wenckheim Frigyes és

Umilta tagadta... alhatatosan hazudott, a mint hiték. Az olasz törvény szerint vád alá helyeztetett és száz órával utána a bebörtönzés elrendeltetett.

La Lastra az egész vilagon a legszebb rendőrtanyával rendelkezik. A hely is csinos: az épület zöld ablakablai felfutó szőlővesszők által fedezvék; környékén kedves salusi illat terjeng; kapuja előtt kis leányok fonnak szalmat; a rendőrbizost erdejében erdőkerülőnek, a vidám, kedélyes „uscieré” erdésznek lehetne hinní. Hivatalos működésében kifogastalan, különféle fontos határozatokat bocsát ki de latni őt, szürke ponyvai által vont kocsijában, egyike a tájék legjellemzőbb látványainak és valóban alig van nála kedvesebb ember a vidéken. Kétségbe van esve, ha valakit le kell tartóztatnia és terhes feladatát minél kedvesebben igyekszik betölteni. A kihallgatás mindazáltal épen ugy eléríté Umiltát, mint a megérkezés e nyájas lak felé, midőn oda egy szép nyári reggelen megérke ett.

Mit fognak vele tenni? Arról mit sem tudott; de olvasta a sok kértben forgó Guerazzi történelmi regényeit, — Milanóban jelentek meg s olcsó áron kaphatók — és azt hitte, hogy a f-gag és kinpad összefüggésben állnak egymással. Arcza holt halvány lett; különben azonban az ijedség semmi jelét sem adta, izgatottságát lelkeben összpontosítva. Ajkai hidegen bezáródtak; reszketését elfojta.

(Folytatása következik.)

Iányi Dániel: — a főrvényjavaslat elfogadása mellett —
i g e n-nel szavaztak: Dr. Szeberényi Gusztáv, Móricz Pál, Zsi-
liaszky Mihály és gróf Karolyi Tibor.

— **Az országos nőiparkiallításra** Szarvason a bizottság
elnökéhez eddig a következő tárgyak küldettek be: özvegy
Hrucsjár Pálné által egy abrosz, egy törülköző: özv. Szvák
Zsuzsanna által egy 116 éves abrosz és egy törülköző; Kicska
Hermin k. a. által egy horgolt gallérka. H a v i á r D a n i,
bizottsági jegyző.

— **Ujabb leletek Pompejiben.** Mint a nápolyi „Pungolo”
rja, a múltkori pompeji-utóásatások alkalmával oly házat
hoztak a fölszínre mely minden eddig kiásott háztól külön-
bözők. Egy mellette fekvő házban egész jó állapotban lévő
igen nagy tükröt találtak fekete üvegkeretben, mely három
szegen függött a falon. Egy másik házban négy frescót fe-
dtek fel, melyek Andromene megszabadítását, erdővészletet
nymphákkal s más kisebb tárgyakat ábrázolnak.

— **Csodagyémánt.** A dél afrikai gyémánt-mezőkről egy
rendkívüli nagyságu és szépségű gyémánt érkezett Angliába.
Tulajdonosa bizonyos Porter Rhode. Sulya 150 karát. Egyik
felelől egy 40 karátos garahot letörtek, s a másik oldaláról
egy 12 karátos darab ellúnt. Csnesából szintén letörtek egy
darabot s az egész most olyan, mint egy behorpasztott tojás.
Ragyogása s tisztasága a szakértőket valódi extázisba hozza.

— **Népgyűlések** és rémtettek statisztikája. Londonban az
elmúlt év január havában volt 26 népgyűlés és 114 rémtett,
februárban 15 népgyűlés és 97 rémtett, márcziusban 22 nép-
gyűlés és 83 rémtett, áprilisban 4 népgyűlés és 67 rémtett,
májusban 18 népgyűlés és 88 rémtett, júniusban 17 népgyűlés
és 90 rémtett, júliusban 17 népgyűlés és 87 rémtett, deczem-
berben 190 népgyűlés és 867 rémtett. A ki akar, keressen
logikai összefüggést ez adatokból: népgyűlések és rémtettek
között.

— **Békésmegye** a legjobb adófizető megyék közt első
helyen említettett a pénzügyminiszter által, a képviselőház
január 29-én tartott ülésén. A miniszter beszédének idevo-
natkozó része így hangzik: „1880. végén az egyenes adók
hátralékának összege 32½ milliót tett, szemben mintegy 80
millió egyenes adókkal. Kétséget nem szenved, hogy ez nagy
összeg, mert az egy évi előírásnak 40%-ja. De ezen 32½
millióból 7 megyére esik 11 millió. Ezen 7 megye azonban a
legutóbbi években nagy károkat szenvedett. Ilyenek Temes,
Torontal, Zemplén, Ung, Bereg és néhány felső megye. Ezen
hét megyére oszlik tehát ezen teher igen nagy, majduem egy
harmad része. Vannak azonban az országnak igen számos
megyéi, a hol épen az adórestaneziák lehetőleg a minimumra
leszállnak. Így nevezetesen Békésmegye másfél millió évi
adója mellett, összesen csak 65.000 forint van hátralékban;
Bácsmegye, melynek 5.300.000 forint évi adója van, összesen
75.000 forinttal van hátralékban. — Így van még 15 vármegye,
melyekben az adórestaneziák a minimumra vannak redu-
kálva.

— **Őcsödi telephon.** A Szarvas és Őcsöd közt fennálló
telephon Őcsödre azon hírt vitte, hogy a szarvasi vadásztár-
saság által f. é. január 23-án Kákán tartott körvadászat al-
kalmával nem 23 vadász lőtt 128 nyulat, hanem 128 vadász
lőtt 23 nyulat és így egy-egy vadász lőtt 1/13-ad nyulat. —
Szégyensre erre közzéteszi: K. J. Őcsödi öreg-nimród.

Tarkaságok.

— Ugyan komé nem tudná kend nekem megmondani,
hogy mi ezélből írják össze mindenfél az embereket mo-
tanában.

A komá, böles képpel:

— Hát még azt sem tudja kend! egy ember elveszett;
azt keresik.

Egy fiatal angol drámaíró öt felvonásos tragediát ajánl
egy színigazgatónak.

— Tragédiám, szól: remekmű: remélem, a legnagyobb
sikere lesz. Mert én saját nemzetem izlésére dolgoztam, s da-
rabom oly tragikus, hogy személyeim már a harmadik felvo-
násban mind meghalnak.

— És kik játszanak az utolsó két felvonásban?

— Azoknak az árnyai, kiket a harmadikban megölök.

Corbinelli (Raphael) Corbinelli Jakab unokája, s Medi-
cis Mária szövetségese, nagyon kedvelt egyén volt, mind el-
méssége, mind vidám kedélyéért, 1796-ban halt meg, több mint
száz éves korában és oly helyzetben, mely csaknem a végső
nyomorral volt határos, mi azonban legkevésbé sem rontotta
meg kedélyét. Egy napon, midőn elment misét halgatni a la-
káshoz közeleső templomba, egy jól öltözött férfi ült le mel-
léje s kezét feléje nyujtva alaminznát kért tőle.

— Uram, szól neki Corbinelli, boesánatot kell kérnem,
hogy megelőztetem, de becsületesemre mondom, épen e kérés
akartam én is önhöz intézni.

Egy arcképfestő, kit azzal vádoltak, hogy képein nem
tudja eltalálni a hasonlatot, elhatározta egy napon, hogy pró-
bára teszi ismerőseit, ha vajjon itéletük egészen alapos-e?

Jelentette több éles bírálójának, kik között saját gyer-
mekei álltak legelső sorban, hogy éppen most végezte be egy
oly egyén életnagyságu képét, kit mindnyájan igen jól ismer-
nek s azon reményét fejezte ki, hogy ez alkalommal meg-
fogja czáfolni azon vádat, hogy nem tudja eltalálni testmé-
nyein a természetihűséget és hasonlatosságot: hozzátette, hogy
a díszes festményt keretbe is foglaltatta s bármikor megte-
kinthető az nála.

Kezdték is a látogatók csakhamar sereglenni hozzá; viz-
gálták, bírálták a képet s a megrögzött előítélet azon véle-
ményt sugallva bírálói ajkaira, hogy a festőnek ezuttal sem
sikertült az eredeti arcz vonásait teljes hűséggel visszaadni;
midőn az eredetinek arca egyszerre csak előrehajlik a ke-
retből s a jelenlevők nagy rémületére egy kiált fel:

— Csálódnak uraim, mert én magam személyesen va-
gyok itt!

Valósággal a festő egyik barátja volt, ki elfogadva ba-
rátja tervét önigazolására nézve, beleegyezett, hogy bekere-
toztassa magát.

Egy gascognei nemes Rómában időzött már darab idő
óta; nagyon látni vágyó s eléggé trüismerő volt.

Megnézte a város minden nevezetességeit, s ismerte
személyesen a szent atyát, kihez egy napon így szólott:

— Semmi más nevezetes látni valóm miúesen Rómában,
mint végig nézni egy pápa lemerését.

— Uram, — felelt a pápa, — ha ön fogadalmat tett
kielégíteni e kíváncsiságát, szívesen feloldozom önt alóla.

— Ugyan bátya, nem tudná kend megmondani mi az?
— szól egy góbé a holdra mutatva.

— Nem én komé, nem vagyok i d e v a l ó.

Képünkhöz.

Egy koldus áll az utoza szögletén. Mellén egy felírás olvastató: „Megfosztva minden gyámolítótól.” Két fiatal hölgy megy el mellette. Egyik, olvasva a felírást, nagy rokonszenvvel ad a koldusnak néhány krajezárt. „Mily jó lelkű vagy édesem”, — szól a másik hölgy. „Oh, gondold meg csak, mily szerencsétlen lennék, ha férjem ilyen helyzetben volna.”

Beaumarchais. „Két barát” című darabja előadása alkalmával s Sophie páholyába megy, s szól:

— Nagyon kevesen vannak az előadáson.

— Majd jönnek, felel a színésznő; barátai csak küldenek valakit.

Hegel panaszkodott, hogy filozófiáját nem tudták elfogni. Egyetlenegy tanítványom értett meg — mondá egyszer — s fájdalom — tevő hozzá sóhajtván, — az is félreértett.

A „négy elem” című allegorikus képsorozatnak második darabját veszik olvasóink jelen számunkban. Hatalom dolgában a víz alig enged a tűznek, mint azt humoros képünk mutatja. A mily kevéssé lehet el az emberiség tűz nélkül: olyannyira rá van szorítva a vízre. A víz a tisztaság előfeltétele; az egészség egyik arkánuma; az élet forrása. Izzaszt, hűt, táplál, szórakoztat s nem egy elborult léleknek végső menedéke — az élet elől.

Jelen képünkön ugyanazon elmés, könnyed humor ömlik el, a mi az előzőn. A jellemző vonások itt is művészi élenkséggel tüntetvék fel: apróságokban, humorral adva a víz nagyszerű és komoly rendeltetését.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

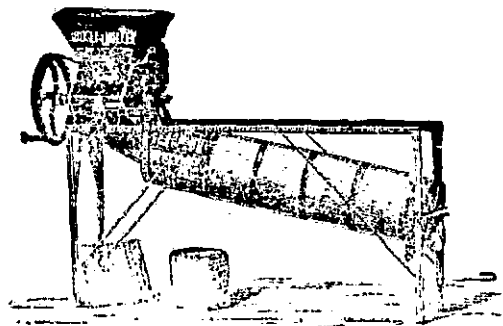
Hirdetések.

A ki kétségben van a felett, hogy a hir lapokban feldicsért számtalan gyógyszerkehez viseltessék e vagy közülök melyik iránt viseltessék bizalommal, annak tanácsoljuk, hogy Gorischek Károly os. kir. egyetemi könyvtárától Bécsben (István tér 6.) hozassa meg magának a „Betegbarát” című könyvecskét, mert abban a legkipróbáltabb szerek tárgyilagosan és kimerítően vannak ismertetve, úgy hogy teljes nyugalommal bírálhat és a legjobbat választhatja magának. Ezért egy betegnek se kellene sajnálni a fáradságot egy magyar levelezőlap megírására az említett könyvkereskedéshez annyival inkább, mivel a könyvecske ingyen és bérmentve küldetik meg, úgy hogy az a megrendelőnek semmi egyéb költségébe nem kerül.

Bérleti hirdetmény.

A szarvasi bisztró-udvar tulajdonát képező, piacztéri **Benczúr-ház** mellett levő 400 négy-szögölnyi üres telek, mely kerti mivelis alá luczernásnak vagy raktárhelyiségnek alkalmas, több évre bérbe-adandó. A feltételek t. Grosz Armin ovodai pénztáruok úrnál tudhatók meg.

Minden kiállításon az első érdem-eremmel kitüntetve.

Brogle J. és Müller

gép-
és rostalemez gyára
Budapesten.

☛ a Margit-híd közelében, készít ☛

Tr curöket (konkoly választó) 6 külön-féle nagyságban.

Trieur hengereket malmok számára.

Koptatókat,

Szelelő rostákat,

Szitákat és rostákat, eséplőgépek számára.